

Thư viện
Học viên KTMM

VM

5402

TRẦN ĐĂNG KHOA

BÊN
CỬA SỔ
MÁY BAY

thơ

tpm

CHIỀU CÁT BÀ

Thấp thoáng làng xa, chiều xuống nhạt
Trông ra bốn ngả, núi dăng đầy
Phía sau nghe vọng câu chào thoáng
Quay lại, em vừa lẩn giữa cây

Rừng thu tìm biếc làn sương núi
Bời bời lối cỏ, bóng em đâu?
Tìm em lại gặp con chó đá
Ngoác miệng làm duyên giữa bụi lau

Em biến đâu rồi, cô gái đảo
Để tôi như nhện vương tơ chiều
Làn tơ trong suốt như không ấy
Mà dính lòng tôi hơn nhựa keo

Tôi dạo tìm em thì gặp biển
Đón tôi, sóng vỗ trắng chân rừng
Ra nương lại lạc vào trong phố
Tưởng dáng người xa... Hóa bóng thông!

Thiên nhiên ngàn tuổi thành con trẻ
Cứ ghẹo trêu người, cứ ú tim
Như tình yêu ấy, luôn đùa ầu
Đề suốt đời tôi lặn lội tìm...

1982

thuongmaitruongxua.vn

THƠ TÌNH NGƯỜI LÍNH BIÊN

Anh ra khơi
Mây treo ngang trời những cánh bướm trắng
Phút chia tay, anh dạo trên bến cảng
Biển một bên và em một bên

Biển ồn ào, em lại dịu êm
Em vừa nói câu chi rồi mỉm cười lặng lẽ
Anh như con tàu lắng sóng từ hai phía
Biển một bên và em một bên

Ngày mai, ngày mai khi thành phố lên đèn
Tàu anh buông neo dưới chùm sao xa lắc
Thăm thẳm nước trời, nhưng anh không cô độc
Biển một bên và em một bên

Đất nước gian lao chưa bao giờ bình yên
Bão thời chưa ngừng trong những vành tang
trắng

Anh đừng gác. Trời khuya. Đảo vắng,
Biển một bên và em một bên

Vòm trời kia có thể sẽ không em
Không biển nữa. Chỉ mình anh với cỏ
Cho dù thế thì anh vẫn nhớ
Biển một bên và em một bên..

Hải Phòng. 1981
thuongmaitruongxua.vn

CÂY BÃO TÁP ĐẢO NAM YẾT

Không phải lúc nào cũng bão
Bão tan. Trời lại biếc xanh
Chỉ thương bóng cây son trẻ
Vẫn mang bão táp trong mình

Thân cây sao mà mềm mại
Lá cây sao vẫn mượt mà
Mỗi năm hàng trăm cơn bão
Trên mình cây,
đã đi qua...

Chiều nay tôi đứng trước cây
Lòng nghĩ về người chiến sĩ,
Dáng cây sao mà dẻo dai
Vóc người sao mà bền bỉ

Tôi ngược nhìn lên ngọn cây
Lại thấy chòi quan sát đảo
Bóng anh hải quân hiên ngang
In lên màu mây mang bão...

ĐỒNG ĐỘI TÔI TRÊN ĐẢO THUYỀN CHÀI

Lều bạt chung chiêng giữa nước, giữa trời
Đến một cái gai cũng không sống được
Sớm mở mắt, nắng lửa ngun ngút
Đêm trong lều như trời trong mây...

Những con chim kỳ quái thấy hơi người
Mừng rỡ quá, cánh bay như bão thốc
Chỉ tiếng cánh chim bay quanh lều nghe đã căng
như óc
Sủi tăm dưới chân sàn, bóng mập lượn vòng
quanh...

Đảo tự giấu mình trong màu nước lam xanh
Cái giọt máu thiêng dưới ngẫu ngẫu bọt sóng
Tồ quốc ơi! Tiếng chúng tôi kêu lên mà mắt chúng
tôi nhìn xuống
Bóng chúng tôi trùm khắp đảo Thuyền Chài...

Đảo Thuyền Chài, 5-1978

ĐOẠN VẦN XUÔI CHÉP Ở ĐÀO CHÌM

Tặng Trịnh Bá Ninh

Có gì đâu, chiều ấy trong lều bạt
Cơn sốt thuở Trường Sơn quật tôi tái tê người
Anh bạn bên tôi hết đứng, lại ngồi
Không sao yên lòng được

Đảo vẫn còn chìm dưới ba mét nước
Măng khô hết rồi. Chỉ thăm thăm biển xanh.
Lưới chẳng có mà cá vờn trước mặt
Biết tìm đâu ra một bát canh ?

Lựu đạn bất ngờ nổ banh ruột nước
Cá từng đàn bỗng nổi trắng như sao
Anh bạn tôi nhào ra vớt cá
Trong lúc xung quanh lũ Mập cũng lao vào

Những ánh chớp đen nhoáng nhoáng trong nước
Thôi, bạn ơi, vùi con cá bỏ gì
Hãy vớt lại, lên ngay lều bạt
Bạn mỏng mảnh thế này... Mập dữ tợn nhường
kia...

Nhưng bạn tôi vẫn quần nhau với Mập
Biển sủi tăm. Tạnh ngắt. Đục ngầu
Trong khoảng nước nông, bạn tôi bơi đứng
Mập chỉ chờn vờn, chẳng bớp được đâu

— Sao lúc ấy nó không húc cậu
Rồi nuốt luôn khi cậu mất thăng bằng ?
Tôi hỏi bạn lúc ngồi bên xoong cá
Thấy bạn vui mừng, lòng tôi vẫn băn khoăn

— Cái giống Mập chẳng có gì đáng sợ
Tuy dữ dằn, nhưng lại rất ngu
Nếu mà chúng khôn ranh như thế
Minh sống làm sao được đến bây giờ !

Đảo Thuyền Chài, 3-1982

HÁT VỀ HÒN ĐÀO CHÌM

Đảo à, đảo ơi!
Đảo à, đảo ơi!
Biển vẫn chao như đưa nôi
Biển vẫn âm thầm như người mẹ sáng tạo
Cho Tổ quốc ta có thêm một hòn đảo
Ngày mai, đảo sẽ nhô lên
Sẽ có cuộc đời, sẽ có tên
Sẽ có con đường cho anh gặp em
Có ngôi nhà dưới vòm cây mát
Có nước ngọt. Đây là điều tuyệt nhất
Có thể gọi nhau. Có thể uống no say
Có thể tặng nhau cả một giếng đầy...
Hát lên đảo ơi, những niềm tin giản dị
Những niềm tin biến chúng ta thành đồng chí
Đã ánh lên trong sắc nước xanh ngời
Đã lung linh trước căn lều bạt
Đảo à, đảo ơi...

Chúng tôi đứng đây trần trụi giữa trời
Dưới chân sóng mây. Trên đầu sóng nước
Chim đập cánh quạt vào cửa bạt
Nhưng ở xa thì chẳng thấy gì đâu
(Chỉ thấy đại dương đen sẫm một màu
Chảy vật vờ dưới sắc trời tỉnh táo)
Không thể nào nhận ra hòn đảo
Sống bưng bưng dưới màu nước âm u
Không thể nhận ra căn lều bạt hoang sơ
Đứng xập xòe trên đại dương nhàu nát
Trông ngẩn ngơ như cái lều chắn vịt
Ai bỏ quên giữa mặt ruộng đang cấy
Nhưng dưới chân lều bạt hoang vu này
Thủy triều chảy băng băng qua đỉnh đảo
Tổ quốc của tôi đang âm thầm sáng tạo
Một ngày mai cho tất cả mọi người
Đảo sẽ nhô lên giữa biển, giữa trời
Có hạt thóc, củ khoai, ngọn rau muống luộc
Có Viện nghiên cứu Hải dương học

Có sân khấu xây
Mây cánh kiến mở màn cho em hát
Có tuổi trẻ và tình yêu. Đây là điều tuyệt nhất
Sự sống lại hồn nhiên trong tiếng trẻ con cười
Sự sống lại sinh sôi bền vững đến muôn đời
Việt Nam đây. Bao giờ cũng lạ
Tôi muốn nói một điều gì với biển cả
Về dải đất liền hùng vĩ phía sau tôi
Đào à, đào ơi...

Chúng tôi ngồi đây, quần tụ giữa trời
Cuộc đời lính có niềm sung sướng lính
Mỗi đứa một quê
Thăng ở đồng chua
Đứa ở nước mặn
Vùng quê nào cũng nhiều kỷ niệm
Chia nhau nỗi nhớ nhà
Hoàng hôn tím ngắt xa khơi...
Chia nhau tin vui
Về một cô gái làng khềnh răng hay hát
Vàng trắng lặn dưới chân lều bạt
Hắt lên chúng tôi ướt đầm vàng

Chúng tôi coi thường gian nan
Dù đồng đội tôi có người ngã trước miệng cá Mập
Có người bị vùi dưới cơn bão dữ tợn
Tuổi trẻ là tuổi làm việc lớn
Ngày mai hòn đảo sẽ nhô lên
Đất nước Việt Nam, một lần nữa nổi lên
Những quần đảo long lanh như ngọc dát
Nói chẳng đủ đâu, tôi phải hát
Một bài ca bằng nhịp trái tim tôi
Đào à, đào ơi...

Chúng tôi rất đông, mười tám, đôi mươi
Sâu sắc và vô tư như bầu trời
Tĩnh táo và đắm say như bầu trời
Màu áo lính hát niềm tâm sự lính
Biển nóng nảy nhưng chúng tôi trầm tĩnh
Những con sóng ngầm đến đây phải bực dậy
bất ngờ

Đồ âm âm trên mép san hô
Kẻ thù đến đây cũng phải lộ mặt
Những đường đạn ngọt sắc
Sẽ bay ra từ hướng chúng không ngờ

Hát lên đảo ơi, những niềm tin giản dị
Những niềm tin biến chúng ta thành đồng chí
Đã ánh lên trong sắc nước xanh ngời
Đã lung linh trước căn lều bạt
Đảo à, đảo ơi!
Đảo à, đảo ơi...

Đảo Thuyền Chài, 4-1982

thuongmaitruongxua.vn

CÔ TÔNG ĐÀI HẢI ĐẢO

Mới năm nào em còn ở Trường Sơn
Nay đã Trường Sa. Tổng đài hải đảo
Gió biển mặn mòi bạc bao lần áo
Mà cơn sốt rét rừng vẫn còn run trong da

Tổ quốc thì gần, làng quê thì xa
Phía cuối biển trời, lơ xô mây trắng
Những tin hiệu em truyền qua mưa nắng
Đảo như thành, trụ vững giữa trùng khơi

Có lúc vẫn vợ, nghĩ lại buồn cười
Em cứ thương thương hàng cây đảo vắng
Hàng cây nhỏ chẳng bao giờ gió lặng
Vẫn hồn nhiên xinh đẹp một mình...

LÍNH ĐÀO HÁT TÌNH CA TRÊN ĐÀO

Đá san hô kê lên thành sân khấu
Vài tấm tôn chôn mấy cánh gà
Em đừng trách bọn chúng anh tạm bợ
Chẳng phòng màn nào chịu nổi gió Trường Sa

Gió rát mặt, đảo luôn thay hình dạng⁽¹⁾
Đá củ đậu bay như lũ chim hoang
Cứ mặc nó! Nào hỏi các chiến hữu
Ta bắt đầu thôi. Mây nước đã mở màn...

Sân khấu lộ nhô mấy chàng đầu trọc
Người xem ngồn ngang cũng... rất lính trọc đầu
Nước ngọt hiểm, không lẽ dành gọi tóc
Lính trẻ, lính già đều trọc tếu như nhau

(1) Trường Sa là vùng đảo cát, gió to và sóng dữ.
Cứ sau vài giờ, đảo lại thay đổi hình dạng.

Những lúc vui cứ gọi đùa sư cụ
Là bà con xa với bụt ốc đây mà
Thôi lặng yên nghe. Có gì đang sóng sánh
Hóa ra là sư cụ hát tình ca

Cái giai điệu ngang tàng như gió biển
Nhưng lời ca toàn nhớ với thương thời
Đêm buồn xuống nhìn nhau không rõ nữa
Cứ ngỡ như đảo đá cất thành lời...

Rằng có đêm trăng dắt em đi dạo
Gương mặt em dịu dàng. Hàng cây cũng tươi xinh
Mở mắt chung chiêm nghe lưng trời sóng vỗ
Và tay mình lại nắm lấy tay mình

Người yêu chúng anh ơi, các em ở phương nào?
Các em cao hay lùn? Có trời mà biết được
Bóng dáng nào sẽ đến với chúng anh?
Trông bốn phía chỉ âm u mây nước

Nào hát lên cho mây nước biết
Rằng chúng ta là những con người
Yêu em thủy chung hơn muối mặn
Dù thư tình chưa biết gửi cho ai...

Nào hát lên cho đêm tối biết
Rằng tình yêu sáng trong ngực ta đây
Ta đứng vững trên đảo xa sóng gió
Tổ quốc Việt Nam bắt đầu ở nơi này

Điệu tình ca cứ ngân lên chót vót
Bỗng bàng hoàng nhìn lại phía sau
Ngoài mép biển, người đâu lên đông thế
Ồ, hóa ra toàn những đá trọc đầu...

Đảo Sơn Ca, tháng 5-1982

thuongmaitruongxua.vn

DỢI MƯA TRÊN ĐẢO SINH TỒN

Chúng tôi ngồi trên đảo Sinh Tồn
Bóng đen sẫm như gốc cây khô cháy
Mắt đắm đắm nhìn về nơi ấy
Nơi cơn mưa thăm thẳm xa khơi
Ánh chớp xanh lấp loáng phía chân trời...

Ôi ước gì được thấy mưa rơi
Mặt chúng tôi ngửa lên như đất
Những màu mây sẽ thôi không héo quắt
Đá san hô sẽ nảy cỏ xanh lên
Đảo xa khơi sẽ hóa đất liền
Chúng tôi không cạo đầu, để tóc lên như cỏ
Rồi khao nhau
Bữa tiệc linh đình bày toàn nước ngọt
Ôi ước gì được thấy mưa rơi
Cơn mưa lớn vẫn rập rình ngoài biển
Ánh chớp xanh vẫn lấp loáng phía chân trời...

Ôi ước gì được thấy mưa rơi
Chúng tôi sẽ trụi trần, nhảy chơi chơi trên mặt
cát

Giữa giữa tôi bời trên mặt cát
Như con cá rô rạch nước đón mưa rào
Úp miệng vào tay, chúng tôi sẽ cùng gào
Như ếch nhái uôm uôm khắp đảo
Mưa đi! Mưa đi! Mưa cho tảo bạo
Mưa như chưa bao giờ mưa, sấm sét ùng ùng
Nhưng làm sao mưa cứ ngại ngừng
Chập chờn bay phía xa khơi...

Chúng tôi ngồi ôm súng đợi mưa rơi
Lòng thắc thỏm niềm vui không nói hết
Mưa đi! Mưa đi! Mưa cho mãnh liệt
Mưa lèm nhèm, chúng tôi chẳng thích đâu
Nhưng không có mưa rào thì cứ mưa ngâu
Hay mưa bụi... mưa li ti... cũng được
Mặt chúng tôi ngửa lên hứng nước
Một giọt nhỏ thôi, cát cũng dịu đi nhiều
Ôi hòn đảo Sinh Tồn, hòn đảo thân yêu
Đâu chẳng có mưa, chúng tôi vẫn sinh tồn trên
mặt đảo

Đảo vẫn sinh tồn trên đại dương đầy gió bão
Chúng tôi như hòn đá ngàn năm, trong đập nhịp
tim người

Như đá vững bền, như đá tốt tươi...

Mưa vẫn dăng màn lộng lẫy phía xa khơi
Mưa yêu điệu như một nàng công chúa
Dù mưa chẳng bao giờ đến nữa
Thì xin cứ hiện lên thăm thăm cuối chân trời
Đề bao giờ cánh lính chúng tôi
Cũng có một niềm vui đón đợi...

Đảo Sinh Tồn, quần đảo Trường Sa
Mùa khô 1981

MẸ

Mẹ ơi, có thể trong cuộc chiến đấu này
Con sẽ ngã xuống
Ngã xuống bình thường
Như bao đồng đội của con
Để mái nhà gianh mẹ được yên ả
Dưới sắc nắng vàng...

Và, có thể là, sáng mai bừng mắt ra
Mẹ sẽ nhận về tay mình một tờ giấy...
Như nhiều bà mẹ ở làng
Tờ giấy mỏng manh
Nhưng lại nặng hơn ngàn tấn bom
Trút xuống tuổi già của mẹ
Cho dù thế, mẹ cũng đừng khóc nhé
Con không chết đâu.

Xin mẹ cứ đọc Kiều
Cho căn nhà trở lại yên tĩnh
Dưới bóng cây bàng lặng hoàng hôn
Xin mẹ cứ ngồi tựa cửa chờ con
Như những ngày xưa
Mỗi chiều con đi học về
Và mẹ lại lắng nghe
Tiếng bước chân bầy trẻ nhỏ
Chúng ôm sách, bá vai nhau, rúc rích cười, đi
ngang qua cửa sổ
Đi ngang qua chiều

Yên tĩnh

Và đêm xuống

Đầy nhà...

Đầy vườn...

Đầy cả bầu trời...

Đêm ấm áp và mượt như lụa
Xin mẹ đừng khép cửa
Để cho gió vào
Gió hát trong căn nhà của mẹ
Những bài hát của trời mây

Và mẹ thiệp đi lúc nào không hay
Đến nỗi mẹ chẳng biết được
Thằng con trai mẹ về
Trông làn gió mát
Làn gió đã đi khắp trái đất
Hát ru những bà mẹ không con...

Biên giới 18-3-1981

thuongmaitruongxua.vn

EM VÀO ĐẠI HỌC

Gửi Thúy Giang

Thế là em đã vào đại học
Anh được tin khi nghỉ trên đỉnh dốc
Từ đây đến quê nhà mờ mịt những rừng cây
Anh mừng cho em, em có hay?

Anh nhớ ngày nào em còn thơ ngây
Mẹ ra đồng cày. Bỏ vào lò gạch
Chị trực chiến xa. Cả nhà vắng hết
Em thơ thần một mình, đánh tam cúc với mèo
khoang

Anh nhớ những hôm giặc Mỹ bắn vào làng
Trường anh ven đồng, bom cũng xô tốc ngói
Anh ngồi giữa bạn bè, nhưng làm sao học nổi
Em với mèo có kịp tới hầm không?

Anh buồn cười nhớ những buổi chiều râm
Trên góc sân nhà, anh bày cho em học
Chữ dài quá, em đánh vần không được
Thế là lại khóc nhè

Mười mấy năm thoáng chốc qua đi
Em đã thành cô sinh viên rồi đấy
Cùng với em, một lớp người lớn dậy
Anh làm sao có thể hình dung

Lại thương em, buổi chiều anh lên đường
Cả nhà tiễn anh đi mà em thì vắng mặt
(Em gánh phân. Mưa trắng đồng hợp tác
Anh đi rồi. Bố mẹ biết nhờ ai?)

Anh đã vượt qua những dốc bom dài
Những vùng đất thương đau, những khoảng trời
sốt rét

Em lớn bằng lúc nào anh chẳng biết
Cứ ngỡ rằng em vẫn bé không

Hôm nay em đến giảng đường
Anh hằng khao khát
Thế hệ anh, mấy lớp người đi cứu nước
Có bao anh chưa tới được lớp mười

Có bao anh nằm lại dọc đường rồi
Những con suối không tên, những ngọn đồi không
tuổi

Có thể sau này em dẫn học trò tới
Chỉ thấy im lìm rừng xanh với núi xanh

Mong sao ngày đất nước yên lành
Anh lại về cùng em vui chơi như thuở nhỏ
Trên góc sân nhà, em là cô giáo nhé
Anh làm chủ học trò. Và bài học đầu tiên...

Biên giới Tây Nam, 1-1979

HỒN QUÊ

Cầm súng đi đánh giặc
Mười năm xa khuất xóm quê
Tôi dần quên tiếng võng chao trưa nắng
Mặt ao làng, bèo nở động trăng khuya

Mãi theo vết chân thù chạy trốn
Đâu biết làng quê lại đau đau theo mình
Trong từng hạt gạo mềm nuôi tôi bần bĩ
Manh chiếu đơn bó bạn lúc hi sinh...

Gửi lại cánh rừng ngồn ngang câu thơ lính
Làng quê ơi, hồn tôi lại trở về
Làm bạn với con bò ngu ngơ nhìn mây nước
Dầu dãi mái nhà làng như mảnh đời quê

Mẹ tôi tóc bạc rồi mà tôi thơ dại lắm
Bao em bé xưa giờ đã có chồng
Bạn cũ vắng thừa, đón tôi toàn bạn mới
Những đứa trẻ làng lừ riu đến chào ông.

Tôi đã già đâu, vẫn còn thơ dại lắm
Như cây trúc gầy mọc trước ngõ người yêu
Những vui buồn của làng quê thoáng vào tôi cơn
gió
Tôi lặng lẽ ngân lên như tiếng sáo diều...

Điền Trĩ, 2-1984

VỀ LANG

Anh lại về làng quê ta đây em
Chiếc gậy tre đi trước một bước
Gió thổi hai hàng xoan xao xác
Mùa thu đã về đâu đó ở trên không
Anh nghe tơ mảnh tiếng côn trùng
Gáy rụt rè trong bụi cỏ
Trâu đứng đỉnh lấc sừng đi qua ngõ
Hơi sương tan trên rặng cúc tần
Ánh chiều rơi vào khung cửa sổ rất gần
Ai lại hát bài ca thuở trước
Anh lại nghe tiếng quân đi rạo rức
Qua rừng cây...đôi chấm sáng lân tinh
Anh đã trải qua những gian khổ, hi sinh
Đủ để cho em thơ kiêu hãnh
Vì thế em ơi
Cuộc đời anh không phải là bất hạnh!

Anh lại về làng quê ta đây em
Trong chiều xưa sâu thẳm
Những trận đánh chỉ còn là kỷ niệm
Cỏ chiến hào giờ chắc đã lên tươi...
Người yêu anh đi lấy chồng rồi
Bế con người, đứng đón anh, dưới bóng trúc
Anh nghe tiếng nàng cười và nàng khóc
Có gì đâu, chuyện đó cũng thường thôi
Nàng chờ anh đã quá lâu rồi
Đồng đội báo về là anh đã... chết
Anh sống lại từ cánh rừng hủy diệt
Dưới bóng cây chập choạng, mù lòa
Triệu con mắt là
Rơi trắng đường, anh chống gậy đi qua...
Anh đã sống những tháng năm hào hứng
Ăn rau tàu bay, hát vỗ nhịp vào báng súng
Vô tư như gió trong vòm cây
Anh đã khóc trước một làn mây
Bay nhưng chẳng bên sườn cậu lính trẻ
Đời của một người
Đâu dễ được một lần như thế
Bởi vậy, em ơi
Anh chẳng bao giờ thấy mình nhạt tẻ!

Anh lại về làng quê ta đây em-
Sống bên em như bên vòm cây mát
Em gái ơi, có thể đến già
Anh vẫn là côi cút
Một mình một bóng đêm
Nhưng anh biết trước ánh trăng vẫn sáng đầy
thêm

Anh sẽ tự bước qua bậc cửa
Anh biết quanh anh ánh ngày chan chứa
Đầy không gian và ngập cả hồn anh
Anh biết ngoài kia sau lũy tre xanh
Sông Kinh Thầy bông bênh rắng tím
Anh biết mặt trời lên, mặt trăng lặn
Nhưng gương mặt đồng đội anh thì mãi mãi sáng
ngời

Hơn cả ánh trăng, hơn cả ánh trời
Hiều không em, hãy nghe anh nói
Nếu anh lại trẻ trung mười tám tuổi
Và Tổ quốc lại một lần lên tiếng gọi anh đi
Anh lại bằng lòng vượt mọi hiểm nguy
Đuổi giặc trong cánh rừng giặc giải đầy thuốc độc
Gửi lại chiến hào
Đôi mắt mẹ cho như ngà như ngọc
Rồi lại về làng với chiếc gậy trong tay

Với Độc lập Tự do cho tất cả mọi người
Thế hệ anh đã sống một thời
Xứng đáng để thế hệ sau kiêu hãnh
Vì thế, em ơi
Cuộc đời anh đâu phải là bất hạnh!

Điền Trĩ, 8-8-1982

MƯA XUÂN

Mưa bay như khói qua chiều
Vòm cây nghe nhỏ giọt đều qua đêm

Tiếng mưa vang nhẹ khắp miền
Lòng rung như chiếc lá mềm, khẽ sa...

Sáng ra, mở cửa nhìn ra
Vẫn mưa mà đất trước nhà vẫn khô...

Điền Trì, 2-1984

Ở NGHĨA TRANG VĂN ĐIỀN

Nhớ Diệu Hương

Người nổi tiếng và người không nổi tiếng
Đều gặp nhau trắng toát ở nơi này
Đều dài rộng như nhau vương cỏ biếc
Đều ấm lạnh như nhau trong hơi gió heo may

Ôi thiên nhiên, cảm ơn người nhân hậu
Những so le, người kéo lại cho bằng
Ít nhất cũng là khi nằm xuống
Trong mảnh gỗ rừng, dưới một vành trăng...

Những bia mộ thẳng hàng im lặng quá
Ai hay đâu mang hồn của bao người
Vội bởi bởi nỗi niềm tâm sự
Đến bây giờ có lẽ cũng chưa nguôi...

Em bé nào đây vài tháng tuổi
Trưởng còn nghe tiếng em khóc oa oa
Một cái vói tay giữa lưng chừng trời đất
Cõi đời này, thôi thế đã đi qua

Và em gái xinh tươi mười chín tuổi
Bao trái ngọt chín vì em, em có nhận được gì
Tắm áo hoa chờ em vào tiệc cưới
Có ai ngờ thành áo liệm lúc em đi...

Và cụ, và ông, và cô, và bác
Thương nỗi gian nan theo suốt một đời người
Nên bia mộ quanh năm vẫn ẩm
Và mùa đông, ngọn cỏ vẫn lên tươi

Trời rộng vô cùng, đất cũng rộng vô cùng
Bởi khoảng trống mỗi con người bỏ lại
Cái khoảng trống nhỏ nhoi bằng chính vóc họ
thời

Mà cả dãy Hoàng Liên không sao che lấp...

Tôi đi giữa nỗi chìm bao số phận
Lòng lắng nghe muôn tiếng nói gần xa
Tôi không tin con người là ảo ảnh
Và cuộc đời là một thoáng giữa sân ga

Nhưng khoảng sống mỗi người quả là có hạn
Cái trái chín rụng rồi, hạt không nảy mầm đâu
Hãy thương yêu nhau và sống cho có ích
Đây là lời hàng mộ bia nói với vạn đời sau...

Hà Nội, 25-3-1984

CHÁU LAM BA CÒNG

Cái chân thì khuỳnh khoang
Tay vắt vẻo, lưng cong
Đầu vấp va vấp vênh
Cháu bỗng hóa bà còng

Mèo tròn mắt lạ lùng
Chị cười lẩn ra đất
Mẹ ngồi lặng hồi lâu
Bà đứng trào nước mắt

KHI MÙA THU SANG

Mặt trời lặn xuống bờ ao
Ngọn khói xanh lên lúng liếng
Vườn sau gió chẳng đuổi nhau
Lá vẫn bay vàng sân giếng

Xóm ngoài, nhà ai già cỗi
Làn sương lam mỏng rung rinh
Em nhỏ cười trâu về ngõ
Tự mình làm nên bức tranh

Rào thưa, tiếng ai cười gọi
Trông ra nào thấy đâu nào
Một khoảng trời trong leo lẻo
Thình lình hiện lên ngôi sao

Những muốn kêu to một tiếng
Thu sang rồi đấy, thu sang
Lòng bỗng nhớ ông Nguyễn Khuyến,
Cổng cháu chạy không khắp làng.

MẶT BÃO

Bão đến âm âm
Như đoàn tàu hỏa
Bão đi thông thả
Như con bò gầy
Xanh đẹp là cây
Bão vật trụi hết
Mặt bão thế nào
Suy ra cũng biết...

THÁP THOI GỐC RẠ...

Mưa bay mờ mịt khắp đồng
Đống hoang treo lủng lơ trong bầu trời
Đồng trưa mưa. Tạnh bóng người
Tháp thoi gốc rạ, mấy chồi lúa tơ
Làng xa hơi nước tỏa mờ
Điểm gần, cột đá đứng trơ bên đường
Mình tôi với nỗi buồn thương
Chờ em như buổi nào thường hẹn nhau
Dù lòng chẳng thấy mưa đâu
Thì mưa vẫn ướt mái đầu, chứ sao
Trưởng tôi như cột đá nào
Trâu ai bỗng cọ sừng vào lưng tôi...

Diễn Trì, 1983

HOA DẠI

Thương một quãng đường chói nắng
Mầm hoa đội đất nhô lên
Sắc thắm rất nhiều về sáng
Hương thơm rất nhiều về đêm

Một vùng tươi mát, trong lành
Cái nắng trưa hè dịu lại
Vui vẻ người qua...

Hoa ơi

Ai gọi em là hoa dại?

1973

GỬI MỘT EM NÀO ĐÓ

Có thể em là cô gái làng hiền dịu
Mái tóc dài vương bùn ngấu đồng chiêm
Em đừng nép vệ đường, nhường lối cho anh bước
Chỉ một chút vô tình, anh vĩnh viễn mất em

Có thể giữa dòng người xuôi ngược
Em bất ngờ hiện lên ở ngã ba
Cô gái anh tìm chính là em đấy
Em lặng lẽ chỉ đường rồi thanh thản lướt qua

Anh đi giữa mênh mông người yêu mến
Mà chẳng tìm ra nỗi yêu của anh đâu
Em là ai? Làm sao mà biết được
Đề giữa đường đời ta cùng nhận ra nhau...

1983

BỨC THU VIẾT BÊN CỬA SÒ MÁY BAY

Ngày 15-7-1979

Kính gửi mẹ ở làng quê

Mẹ ơi

Con đang bay trên cao thăm bầu trời
Như Hoàng tử trong chuyện xưa mẹ kể
Trước mặt con là vòm xanh êm ru
Vẫn từng xanh trên mái nhà mình...
Con biết chiều nay bên rặng cúc tần
Mẹ lại đứng nhìn lên đây.

Như mỗi lần nằng ngả

Nhưng chắc mẹ chẳng hình dung thẳng con trai
của mẹ.

cái hồn đất thó của mẹ

Đang lượn bay trên cao thăm bầu trời

Thật đấy mà, con trai của mẹ đây
Con đang ngồi viết thư bên cửa sổ máy bay
Và nhớ mẹ
Những ngày thơ bé
Con thường nằm trong cái nong
Trái trên sân đất
Mẹ chỉ lên vòm xanh bát ngát
Bảo đấy là thiên đường
Nơi có những lâu đài nguy nga
Những nàng tiên xinh đẹp dịu dàng
Vẫn thường đến với con người khi con người
đau khổ
Những nàng tiên biết trồng dâu, dệt lụa
Biết hát ca...

Mẹ ơi, con tin là mẹ nói thật
Nhưng lên đây, con chỉ gặp
Chóp những đám mây thấp lù xù
Nổi hoang vắng ngàn đời táp vào con lạnh buốt
Bầu trời trống trơn
Như cánh đồng làng ta sau vụ gặt
Khắp nơi ngồn ngang những đống khói hun
chuột
Nhưng hùng vĩ hơn mọi cánh đồng nào
Tuy nhiên thế, mẹ ơi, vẫn chẳng phải cánh
đồng dâu
Bởi không có tà áo nâu và tấm lưng còng của mẹ

Mẹ ơi
Con nhìn ra vòm xanh
Bỗng thấy những ngôi sao trôi lang thang như hạt
gạo giữa trời
Hạt nào cũng sáng và đẹp
Nhưng chỉ có hạt gạo mẹ sàng trên nền đất
Mới hiểu được mẹ
Mới nuôi con thành một chàng trai
Bay lên bầu trời...

Từ cửa sổ máy bay
Nhìn về mặt đất
Bỗng nhiên con sửng sốt
Lại gặp một vòm xanh thăm thẳm của bầu trời
Mây trắng đi lững thững dưới kia
Như những cái nấm lơ lửng
Nhưng con biết đằng sau màu mây ấy
Là một thiên đường có thật
Ở đó có ngôi nhà gianh vách trát đất
Là lâu đài của mẹ con mình
Trước cửa, dậu cúc tần xanh
Sau lưng mảnh ao làng
Trăng lên có tiếng cá quẫy
Ở đó có nàng tiên
Biết hát ca và cấy lúa
Biết đến với con khi con đau khổ

Và sau mỗi chặng đường gian lao
Con lại trở về
Sưởi ấm trong tình thương đôi mắt mẹ
Giá lạnh tan đi
Tràn đầy niềm tin và nghị lực
Con lại cười vang như sóng dưới bầu trời...

1981

thuongmaitruongxua.vn

ĐẾN VAC-NA NHỚ NA-DIM HIT-MÉT

Tôi đứng bên này Hắc Hải
Bên kia là xứ sở Người
Na-dim Hit-mét ơi

Đất quê nhà, Người thương nhớ khôn người
Vẫn khuất mù. Chỉ nước trời thăm thẳm
Đi đây là một nghề gay lắm⁽¹⁾

Mảnh đất xưa, nơi Người đứng gọi con
Người chỉ nghe tiếng Người vọng lại
Giờ xập xòe những ô xanh, ô trắng
Bao người cha dắt con ra bãi tắm
Tiếng họ cười vang
Hắc Hải trôi qua và chẳng hề ngừng⁽²⁾

(1) Tên tập thơ của Na-dim Hit-mét
(2) Câu thơ trong bài « Mợ-mét con ơi »

Phiến đá xưa, Người đứng nhớ quê hương
Tôi ngồi chơi với đàn chim biển
Những con sóng còn đây
Đã chia với Người nỗi đau biệt xứ
Đã hiểu cả những niềm tâm sự
Người chưa kịp nói thành lời
Tôi quý xuống, vội sờ vào mặt sóng
Để nhận ra Người
Na-dim Hit-met ơi...

Tôi muốn được làm một con sóng nhỏ
Vỗ sang bờ bên kia
Khẽ chồm lên chân thêm đá nhà Người
Căn nhà ở Xtăm-bun
Con voi gỗ vẫn ôm Mơ-mét ngủ
Và nhà tù. Tuyết suốt đêm rơi...

Ơi mảnh đất cách chia
Mãi đến lúc chết rồi, Người mới được gặp lại
Cũng không phải Người đâu, chỉ là một con tàu
Con tàu mang tên Na-dim khẽ cọ mạn vào đất
quê hương xứ sở
Nghe nổi sầu muôn đời thành sóng, vỗ trái tim đau

Hắc Hải trôi qua và chẳng hề ngừng
Nhớ Na-dim, tôi lại về Hắc Hải
Tôi đi dưới vòm xanh, mệnh mông nắng trải
Thấy nỗi đau xưa của Na-dim dường như vẫn
chưa tan
Khắp thế gian này
Bao quê hương còn cách chia, bao cha con còn
cách trở
Nên tiếng Người gọi con mãi mãi vẫn còn vang
— Mơ-mét ơi! Mơ-mét

Mơ-mét ơi!

Mơ-mét...

Hắc Hải, tháng 7-1979

PA-BLÔ NÊ-RU-ĐA

Máu những công nhân mỏ thiếc, mỏ vàng
Những em bé Chi Lê, kẻ thù bắn giết
Chảy ròng ròng trên quảng trường và trong thơ,
bác viết

Mấy chục năm rồi mà như hôm qua

Cháu đau lòng nghe bác nói thơ ca
Vì sao phải viết về máu chảy⁽¹⁾
Thế kỷ này đang qua như thế đấy
Chỉ kẻ thù thấy máu mới làm ngơ

Cháu nghĩ rằng: Đấy đâu chỉ là thơ
Là số phận của biết bao dân tộc
Như Việt Nam — Sắp bật ra tiếng khóc
Ngực lại rung thành tiếng kèn đồng

(1) Bài « Giải thích ».

Một đại lục nổi lên trong bão giông
Đời bác thế và thơ bác thế
Súng thợ mỏ và tiếng cười con trẻ
Lại tái sinh trong máu những lá cờ

Lại tái sinh trong chiến lũy San-ti-a-gô
Vành đai đỏ và Liên minh kháng chiến
Đất nước Chi Lê bỗng thành lưỡi kiếm
Chém ngang Đại tây dương

Bạn hãy đến xem máu chảy trên đường⁽¹⁾

Kẻ thù sẽ chết trong máu ấy

Bác ngã xuống. Nhưng hàng ngàn câu thơ
đứng dậy

Tiến như những đoàn quân

Ngực kẻ thù nhận những nhát lê đâm
Những phát đạn bắn từ muôn cửa sổ
Chúng chỉ kịp nhận ra những câu thơ giận dữ
Của Nê-ru-đa đã đến với chúng rồi.

1973

(1) Câu thơ P.Nê-ru-đa.

BÀI THƠ NHỎ TẶNG HOÀNG THU HÀ⁽¹⁾

Tôi nhớ là khi đi dạo với em
Lên thang máy, tôi thường hay vấp
Vào thăm những tòa nhà cao ngất
Tôi bàng hoàng chẳng biết lối nào ra
Bởi thế nên em cứ phải đứng chờ
Em khẽ trách: Người dẫu mà quá chậm

Tôi nhớ là khi hoàng hôn buông tím
Tôi mới trở về căn phòng nhỏ của em
Giữa căn phòng có chậu trúc xinh
Em hớn hờ mở toang cửa sổ
Tắt đèn đi cho ánh trăng vào

(1) Hoàng Thu Hà, cô gái Việt Nam sang Bun-ga-ri từ khi lên 5 tuổi. Xem « Ngày phán xử cuối cùng » của nữ thi sĩ Bun-ga-ri Bla-ga Đê-mi-trô-va.

Rồi lặng ngồi bên cây đàn pi-a-nô
Em khẽ lướt những ngón tay thon nhỏ
Căn phòng tràn đầy những âm thanh mới lạ
Nghe âm u như cánh rừng nhiều gió
Tôi cứ ngắm vầng trăng to và xanh ngoài cửa sổ
Lặng lẽ rắc bụi vàng xuống thành Sô-phi-a
Những lửa đôi đi dạo dưới kia
Góc ngõ hẻm cũng điện dăng sáng rực
Tôi cứ ước mang vầng trăng về nước
Ném lên đỉnh rừng cho bộ đội hành quân
Bởi thế khi bản nhạc dừng
Nhạc Bettôven mà tôi không biết
Em nhìn tôi đến là mỗi một
Khẽ trách tôi: Người sao quá lạnh lùng!

Tôi nhớ là cái lúc ở trong rừng
Em rủ tôi cùng chơi hái nấm
Dáng em nhỏ gầy đi trong rừng nắng
Giỏ mây khoác vai
Tôi nhớ là, khi giỏ đã đầy
Em đồ hết đi. Tôi vội ngồi nhặt lại
Tôi cầm cả hai tay
Tôi nhét đầy túi áo
Em nhìn tôi, khó hiểu...

Và khi em vấp ngã
Tôi chẳng biết đưa tay ra đỡ
Em lại trách tôi: Người sao quá vụng về!

Bé Hà ơi
Nếu em biết một thời
Tôi đánh giặc dọc miền rừng nước độc
Tai quen nghe tiếng bom chứ mấy khi nghe nhạc
Bụng quen bao trận đói run người
Nếu em biết vài điều vụn vặt ấy thôi
Thì có lẽ em đã không nổi trách...

Xô-phi-a

Chiều thu vàng 1979

thuongmaitruongxua.vn

UỐNG RƯỢU VỚI NGƯỜI BẠN NGA

Nắng hay rượu rót từ trời
Chảy tràn trên tóc
Bạn ơi, ngồi dưới dàn nho
Nào, ta nâng cốc

Anh người Nga, tôi người Việt
Nhìn nhau là hiểu nhau rồi
Bởi thế mà đất bạn
Tôi cứ tưởng quê tôi

Bởi thế mà chẳng ngại
Rượu vào rót đầy uống mừng nhau
Mới hay trái đất
Cũng chẳng rộng dài lắm đâu!

Nào nâng cốc! Xin mừng bạn
Vụ nho này lại được mùa
Bão tuyết chỉ còn găm thét
Trong những bài ca xa xưa...

Nào nâng cốc! Mừng quê tôi
Quân Tàu bị đánh vỡ mặt. Cút rồi
Biên giới mùa này, hoa ban nở
Loài hoa như trái tim người!

Uống đi bạn! Nào rót tôi cốc nữa
Ghế cao thôi chẳng cần đầu
Tốt nhất, ta ngồi dưới đất
Nếu có ngã thì không đau

Tìm bạn phải tìm trong hoạn nạn
Còn khi vui vẻ thiếu chi
Bởi thế mà Hắc Hải xanh rì
Hôm nay chảy vào cốc rượu

Nào bạn đưa tay tôi nắm
Nhìn vào mắt nhau. Thế là được rồi
Thẳng nào chống lại bạn
Là chống lại tôi!

Ta uống cho thêm tỉnh táo
Không quên mọi nỗi vui buồn
Nhận rõ mặt kẻ thù và bầu bạn khắp
Năm châu
Nhớ người yêu, lại hát một câu!

Bao giờ bạn sang quê Việt
Ta sẽ uống rượu trên đồng lúa chín vàng
Chỉ cần lưng chén quốc lủi
Là bạn say khướt cung thang

Ước gì cả nhân loại này
Đều ngắm nhau qua cốc rượu
Chứ không phải nhìn nhau
Qua đầu mũi súng!

Mát-xcơ-va, 7-1970

MỤC LỤC

Trang

1. Chiều Cát Bà	5
2. Thơ Tình người lính biển	7
3. Cây bão táp đảo Nam yết	9
4. Đồng đội tôi trên đảo Thuyền Chài	11
5. Đoạn văn xuôi chép ở đảo Chim	12
6. Hát về hòn đảo Chim	14
7. Cô tổng đài Hải đảo	19
8. Lính đảo hát tình ca trên đảo	20
9. Đợi mưa trên đảo Sinh Tồn	23
10. Mẹ	26
11. Em vào Đại học	29
12. Hồn quê	32
13. Về làng	34
14. Mưa xuân	38
15. Ở nghĩa trang Văn Điển	39
16. Cháu làm bà công	42
17. Khi mùa thu sang	43
18. Mặt bão	45
19. Tháp thoi gốc rạ...	46

20. Hoa đại	47
21. Gửi một em nào đó	48
22. Bức thư viết bên cửa sổ máy bay	49
23. Đến Vác-na nhớ Na-dim Hít-mét	53
24. Pa-blô Nê-ru-đa	56
25. Bài thơ nhỏ tặng Hoàng Thu Hà	58
26. Uống rượu với người bạn Nga	61

thuongmaitruongxua.vn

**Bên cửa sổ máy bay
thơ**

TRẦN DẰNG KHOA

NHÀ XUẤT BẢN TÁC PHẨM MỚI

In. 5.100 cuốn, tại nhà máy in Tiến Bộ — Hà Nội

Khổ 13×19. Số in : 07. Số XB : 05/TPM.

In xong và nộp lưu chiểu tháng 4-1985.